

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

RICHARD
FORD

Femei cu bărbați
Trei povestiri

Traducere din limba engleză și note de
Vali Florescu

 VELANT
CĂRȚI ÎNSEMNATE.

CUPRINS

Afemeiatul	9
Gelozie	103
Occidentali	157

Afemeiatul

1

Martin a dat colțul pe străduța – Rue Sarrazin – la capătul căreia spera să dea peste o stradă mai mare pe care o cunoștea, Rue de Vaugirard, poate, un drum pe care putea să-l urmeze până la apartamentul lui Joséphine Belliard, de lângă Jardin du Luxembourg. Se ducea să stea cu Léo, fiul lui Joséphine, în timp ce Joséphine se întâlnea cu avocatii pentru a semna actele de divorț. Mai târziu în seara aceea, avea s-o scoată în oraș, la o cină romantică. Soțul lui Joséphine, Bernard, era un romancier de doi bani care publicase o carte scandaloasă în care apărea din plin Joséphine; îi era folosit numele, părțile trupului îi erau descrise fără menajamente, infidelitatea ei era dezvăluită cu amănunte lubriche. Cartea ajunsese de curând în librării. Toți cunoscuții ei o citeau.

— OK. Poate că nu e atât de rău să *scrii* o asemenea carte, zisese Joséphine în acea primă seară în care îl cunoscuse pe Austin, cu doar o săptămână în urmă, când el o invitase la restaurant. E vorba de alegerea lui, de-a o scrie. Înțeleg, l-am făcut nefericit. Dar să publici așa ceva? La Paris? Nu.

Clătinase din cap, categorică.

— Îmi pare rău. E prea mult. Soțul meu... e un nenorocit. Ce pot să fac? I-am zis adio.

Austin era din Chicago. Era căsătorit, nu avea copii și lucra ca agent de vânzări pentru o veche firmă de familie

ce vindea hârtie special tratată editurilor care publicau cărți străine. Avea patruzeci și patru de ani și lucra pentru aceeași firmă, Compania Lilienthal din Winnetka, de cincisprezece ani. O cunoscuse pe Joséphine Belliard la un cocteil dat de un editor pe la care trecea des, pentru unul dintre autorii săi importanți. Fusese invitat doar din politețe, dat fiind că hârtia companiei sale nu fusese folosită pentru cartea respectivului autor, un text sociologic care calcula singurătatea suburbană a imigranților arabi cu ajutorul unor ecuații diferențiale sofisticate. Franceza lui Austin lăsa mult de dorit – întotdeauna o vorbea mai bine decât o înțelegea – și, drept urmare, rămăsese singur, în picioare, într-un colț, bând șampanie, zâmbind amabil și sperând să audă ceva în engleză și să găsească pe cineva cu care să poată vorbi, în loc de o persoană care să-l audă rostind câteva cuvinte în franceză și care apoi să înceapă o conversație din care el să nu priceapă nimic.

Joséphine Belliard lucra ca redactor la editura respectivă. Era o franțuzoaică minionă, subțire și brunetă, de treizeci și ceva de ani, de o frumusețe bizară – o gură ușor cam mare și subțire; bărbie moale și aproape retrasă; avea însă o piele catifelată, de culoarea caramelului, ochi negri și sprâncene negre, pe care Austin le găsea atrăgătoare. O zărise ceva mai devreme, atunci când trecuse pe la biroul editurii din Rue de Lille. Ea stătea la masa de lucru, într-un mic birou întunecos, și vorbea repede și animat la telefon, în engleză. O privise atent din mers, dar o uitase până când ea se apropiase de el la petrecere, îi zâmbise și-l întrebase în engleză dacă-i place Parisul. Mai târziu luaseră masa împreună și, la finalul serii, el o dusese acasă cu taxiul, după care se întorsese la hotel singur și se dusese la culcare.

A doua zi însă, o sunase. N-avea niciun motiv special, fusese doar un telefon de tatonare, fără o țintă clară. Poate avea să se culce cu ea – dar nici măcar nu se gândea la asta.

Era doar o posibilitate, un gând inevitabil. Când o întrebase dacă vrea să se mai vadă cu el, ea zisese c-ar vrea, dacă vrea și el. Nu-i spusese că se simțise bine cu el seara trecută. Nu pomenise nimic despre asta – era aproape ca și cum, a simțit Austin, acele clipe nici nu se petrecuseră. Dar atitudinea asta i s-a părut atrăgătoare. Era deșteaptă. Cântărea lucrurile. Nu era o atitudine americană. În America, o femeie trebuia măcar să pară că-i pasă – probabil chiar mai mult decât îi păsa sau putea să-i pese, după o întâlnire nevinovată.

În seara aia se duseseră la un mic restaurant italian zgomotos, din apropiere de Gare de l'Est, un loc cu lumini puternice și oglinzi pe pereți și unde mâncarea nu era prea grozavă. Comandaseră un vin ușor din Liguria, se cam îmbătaseră și începuseră o conversație lungă și, pe alocuri, intimă. Joséphine i-a spus că se născuse în suburbia Aubervilliers, din nordul Parisului, și că abia așteptase să plece de-acasă. Se dusese la o universitate și studiasse sociologia, continuând să stea cu părinții, însă acum nu mai avea nicio relație cu mama sau cu tatăl ei, care se mutaseră în America la finele anilor '70 și nu mai dăduseră niciun semn. A zis că fusese măritată opt ani de zile cu un bărbat care pe vremuri îi plăcea, dar pe care nu-l iubea peste măsură, și cu care făcuse un copil, și că în urmă cu doi ani începuse o idilă cu un alt bărbat, mai tânăr, care durase puțin, apoi se sfârșise, așa cum se și aștepta. După aceea, crezuse că-și va putea, pur și simplu, relua viața în căsnicie mai mult sau mai puțin din punctul în care o lăsase, un vâlmășag burghez ce putea continua ani de zile. Dar soțul ei fusese atât de șocat și de inflammat de infidelitatea nevestei lui, încât se mutase din apartament, își lăsase slujba de la o firmă de publicitate, găsisse o femeie cu care să trăiască și se apucase să scrie un roman, al cărui unic subiect erau presupusele aventuri ale soției sale – unele dintre care, i-a spus ea lui Austin, erau în mod evident invențiile lui, în timp ce altele, lucru destul de

care-l mai făcuse în călătoriile lui de afaceri și, chiar dacă nu de foarte multe ori, de suficiente ori încât acum să nu i se mai pară extraordinar sau plin de semnificații, cel puțin nu pentru el. Să împărtășească o intimitate neașteptată le putea intensifica amândurora perspectiva asupra vieții.

Și totuși, gândul în sine era însoțit de o oarecare doză de nesiguranță – un gând cu care era atât de obișnuit, că nu se putea împiedica să-l aibă. Poate era adevărat că, deși o plăcea, îi plăceau sinceritatea și felul atât de direct de a se purta cu el, de fapt, nu-și dorea o relație intimă cu ea. Îl atrăgea într-un mod surprinzător, însă nu fizic. Și poate, se gândi, privind-o peste masă, poate că ultimul lucru care o interesa pe ea era o relație intimă cu el. Era franțuzoaică. El nu știa nimic despre femeile ca ea. Probabil că toate franțuzoicile lăsau impresia unei intimități potențiale, și toată lumea o știa. Probabil că nu era câtuși de puțin interesată de el și nu voia decât să-și petreacă agreabil timpul. Se simțea mulțumit de simplul fapt că putea avea o perspectivă atât de complexă asupra lucrurilor.

Au terminat de mâncat într-o tăcere meditativă, încărcată. Austin se simțea pregătit să înceapă un discurs despre propria viață – despre căsnicia sa, durata și intensitatea ei, despre sentimentele lui în legătură cu aceasta și cu sine. Era gata să vorbească despre senzația neplăcută, de derivă, pe care o avusese în ultimul timp, cea de a nu ști cum să facă următorii douăzeci și cinci de ani din viață la fel de memorabili și de importanți ca primii douăzeci și cinci, o senzație susținută de speranța că nu-i va lipsi curajul, dacă va fi nevoie de curaj, și de siguranța că fiecare își are viața în propriile mâini și trebuie să-și trăiască spaimele și greșelile etc. Nu era vorba că ar fi fost nefericit cu Barbara sau că-i lipsea ceva. Nu era bărbatul convențional disperat, care încearcă să scape dintr-o căsnicie devenită obositoare. De fapt, Barbara era cea mai interesantă și mai frumoasă

Respect pentru camera și cărți

amuzant, erau surprinzător de exacte.

— Nici nu-i port cine știe ce ranchiună, înțelegi? i-a zis Joséphine și a râs. Lucrurile astea se întâmplă. Asta-i viața. Ceilalți oameni fac ce vor.

S-a uitat pe fereastra restaurantului la șirul de mașinuțe parcate pe stradă.

— Ce poți face?

— Dar ce se întâmplă acum? a zis Austin, încercând să găsească un mod de a se băga în vorbă. O expresie, o nișă care l-ar fi invitat să se apropie și mai tare – însă nu părea să existe o asemenea expresie.

— Acum? Acum stau cu copilul meu. Singură. Asta e toată viața mea.

L-a privit brusc pe Austin, cu ochii larg deschiși, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce altceva mai există?”

— Ce altceva mai mult? a zis însă.

— Nu știu, a spus Austin. Crezi c-o să te împaci cu soțul tău?

Era o întrebare pe care se bucura s-o pună.

— Da. Nu știu. Nu. Poate, a zis Joséphine, scoțându-și buza inferioară puțin în față și ridicând un umăr, într-un gest de nepăsare care lui Austin i se părea tipic pentru franțuzoice. Nu l-a deranjat să-l vadă la Joséphine, dar de obicei îi displăceau oamenii care-l făceau. I se părea cât se poate de limpede că era fals și mereu era făcut pe seama unor chestiuni importante, când cineva voia să pretindă că nu sunt importante.

Însă Joséphine nu părea genul de femeie care să aibă o aventură despre care să vorbească apoi în treacăt cu un necunoscut; părea mai degrabă genul de femeie nemăritată, care caută un bărbat care s-o intereseze. În mod clar era mai complicată, poate chiar mai inteligentă decât crezuse el inițial, și destul de realistă în ale vieții, deși ușor deziluzionată. Probabil că, dacă voia să preseze în direcția intimității, o putea duce în camera lui – lucru pe

femeie pe care o cunoscuse vreodată, persoana pe care o admira cel mai mult. Nu căuta o viață mai bună. Nu căuta nimic. Își iubea soția și spera ca perspectiva umană pe care i-ar fi prezentat-o lui Joséphine Belliard să fie diferită de cele cu care era probabil obișnuită.

— Nimeni nu gândește cu capul tău când ți-l pui pe pernă seara, era o expresie serioasă pe care Austin o folosisese adesea pentru sine și, în egală măsură, când li se adresase puținelor femei pe care le cunoscuse de când era însurat – inclusiv Barbarei. Era dispus să înceapă o discuție francă de acest gen, când Joséphine avea să-l întrebe despre el.

Dar subiectul nu a fost atins. Ea nu l-a întrebat despre gândurile lui, sau despre el. Și nu se putea spune că a vorbit despre *sine*. A vorbit despre slujba ei, despre fiul ei, Léo, despre soțul ei și despre prieteni de-ai lor. El îi spusese că e însurat. Îi spusese câți ani are, că a urmat colegiul la Universitatea din Illinois și că a crescut în micul orașel Peoria. Dar ea păruse să se mulțumească doar cu atât. Era cât se poate de amabilă și părea să-l placă, însă nu prea entuziasată, lucru care lui i s-a părut neobișnuit. Lăsa impresia că se gândește la lucruri mult mai serioase și că ia viața în serios – o calitate care lui Austin îi plăcea. De fapt, asta o făcea atrăgătoare în ochii lui într-un fel pe care nu-l prevăzuse, atunci când nu se gândea decât cum arată și se întreba dacă vrea să se culce cu ea.

Însă când mergeau spre mașina ei, pe trotuarul la al cărui capăt se aflau luminile strălucitoare de la Gare de l'Est și Boulevard Strasbourg, înțesate de taxiuri la ora unsprezece, Joséphine l-a luat de braț și l-a tras spre ea, și-a lipit obrazul de umărul lui și a zis:

— Toate astea mi se par derutante.

Și Austin s-a întrebat: *ce anume* era derutant? Nu el. Cu el nu era nimic derutant. Hotărâse să o conducă, având cele mai bune intenții, și era un lucru laudabil, date

fiind împrejurările. Exista suficientă derută în viața ei. Un soț absent. Un copil. Supraviețuise singură. Era de ajuns. Cu toate astea, și-a desprins brațul din strânsoarea ei, i-a înconjurat umărul și a tras-o mai aproape, până când au ajuns la micul ei Opel negru și s-au urcat în el, după care nu s-au mai atins.

Când au ajuns la hotelul lui, o fostă mănăstire cu o grădină împrejmuțată de ziduri, aflată la două cvartale de marea confluență luminoasă dintre St.-Germain și Rue de Rennes, ea a oprit mașina și a rămas privind drept în față, de parcă aștepta ca Austin să coboare. Nu pomeniseră de o nouă întâlnire, iar el urma să plece peste două zile.

Austin a rămas așa, în întuneric, fără să vorbească. La următorul colț, pe strada întunecoasă, se afla o secție de poliție. O dubă tocmai oprise, cu girofarul pulsând, și câțiva ofițeri de poliție conduceau înăuntru un șir de bărbați cu cătușe, cu capetele plecate a penitență. Era aprilie, iar carosabilul scânteia în aerul umed de primăvară.

Evident, venise momentul s-o invite înăuntru, dacă acest lucru avea să se întâmple vreodată. Un lucru foarte puțin probabil, era limpede acum, și fiecare dintre ei o știa. În afară de faptul că, în adâncul sufletului, o recunoștea, Austin nici nu prea se gândea la asta. Însă voia să facă *ceva* bun, ceva neobișnuit, care să-i facă plăcere ei și să însemne, pentru amândoi, că în seara asta a avut loc o întâmplare ușor ieșită din comun – o întâmplare a cărei amintire să-i facă să se simtă bine atunci când aveau să fie singuri, fiecare în patul lui, chiar dacă de fapt nu se întâmplase mare lucru.

Mintea lui încerca să-și imagineze acel lucru extraordinar pe care l-ai fi putut face, dacă nu făceai dragoste cu o femeie. Un gest. Un cuvânt. Ce anume?

Într-un final, toți deținuții au fost conduși în secția de poliție, iar ofițerii s-au urcat înapoi în duba lor și au pornit cu ea pe Rue de Mézières, unde Austin și Joséphine Belliard

stăteau în întinericul tăcut. Era limpede că ea așteaptă ca el să coboare din mașină, iar el e în impas, neștiind ce să facă. Deși era un moment pe care el îl prețuia nespus, acel moment de grație de dinaintea unui gest definitiv, în care totul se conjugă la potențial, înainte ca viața s-o ia într-o direcție sau alta – spre regret sau plăcere, sau fericire, spre un soi de permanență sau altul. Era un moment minunat, ispititor și important, moment ce merita păstrat, iar el știa că ea știe asta la fel de bine și își dorește ca acest moment să dureze cât va dori el.

Austin a rămas cu mâinile în poală, simțindu-se mare și greoi în mașinuța ei, și și-a ascultat respirația, conștient de faptul că se află pe punctul de a face acel gest, spera el, potrivit – cel mai potrivit. Ea nu se mișcase. Mașina avea motorul pornit, farurile luminau stins strada goală, iar indicatoarele de bord colorau vag interiorul într-o nuanță verzuie.

Cu o pornire bruscă – sau așa i s-a părut lui –, Austin s-a întins către Joséphine, i-a luat mâna micuță și caldă de pe volan și i-a ținut-o între mâinile lui mari și la fel de calde ca într-un sandviș, dar într-un fel care putea în egală măsură să pară protector. El avea s-o protejeze, s-o păzească de un rău încă neștiut sau de propriile ei porniri ascunse, sau în clipa asta chiar de el, pentru că-și dădea seama că reținerea ei era cea care, mai mult decât a lui, îi ținea acum departe unul de altul, îi împiedica să parcheze mașina și să intre în casă, și să-și petreacă noaptea unul în brațele celuilalt.

I-a strâns tare mâna, apoi și-a slăbit strânsoarea.

— Aș vrea să te fac fericită cumva, a zis el pe un ton sincer și a așteptat, dar Joséphine n-a zis nimic. Nu și-a retras mâna, dar nici n-a răspuns. A fost ca și cum vorbele lui n-ar fi însemnat nimic, sau ca și cum nici nu l-ar fi ascultat. E ceva omenesc, a zis Austin, de parcă ea ar fi zis *ceva*, ar fi zis „De ce?”, sau „Nu încerca”, sau „E imposibil,

nu încerca”, sau „E prea târziu”.

— Poftim?

Ea l-a privit pentru prima oară de când oprise mașina.

— Cum adică?

Nu-l înțelesese.

— E ceva omenesc să vrei să faci pe cineva fericit, a zis Austin, ținându-i mâna caldă și aproape imponderabilă într-ale lui. Îmi plăci foarte tare, știi asta.

Aceste cuvinte, oricât de banal sunau, erau cele potrivite.

— Da. Bine. Pentru ce? a zis Joséphine cu răceală. Ești căsătorit. Ai o soție. Trăiești departe. În două, trei zile, o să pleci. Așa că... Pentru ce mă plăci?

Chipul ei părea impenetrabil, ca și cum s-ar fi adresat unui șofer de taxi care tocmai îi zisese ceva necuvenit de familiar. Și-a lăsat mâna într-ale lui, dar a rămas cu privirea ținută în față.

Austin a vrut să vorbească iar. Și-a dorit să spună ceva – de asemenea, cât se poate de potrivit – în acest nou spațiu vid pe care ea îl deschisese între ei, cuvinte pe care nimeni nu poate plănui să le zică sau pe care să le știe dinainte, însă ceva care să confirme că a auzit, că e de acord cu spusele ei, și totuși a mai lăsat să treacă o clipă până ce amândoi aveau să intre pe un teritoriu nou, încă netrecut pe hartă.

Deși unicul lucru pe care Austin îl putea spune – și habar n-avea de ce, pentru că suna prostește și dezastruos – era: *Există femeii care au plătit scump faptul că au avut relații cu mine*. Cuvinte evident greșite, dat fiind că, după știința lui, nici nu erau neapărat adevărate, și chiar dac-ar fi fost, erau atât de autolaudative și de melodramatice, încât ar fi făcut-o pe Joséphine, sau pe oricine altcineva, să izbucnească în râs.

Și totuși, putea spune asta, făcând ca tot ce era între ei să se termine brusc și să uite toată povestea, ceea ce putea fi o ușurare. Deși el nu ușurare căuta. Voia ceva care să facă relația lor să avanseze, ceva clar și realist, și în armonie cu

împrejurările vieții lor; voia să înainteze în zona aceea în care, pentru moment, nimic nu părea posibil.

Austin i-a dat încet drumul la mână lui Joséphine. Apoi și-a întins ambele mâini spre chipul ei și l-a întors către el, s-a aplecat spre ea și a zis, chiar înainte de-a o săruta:

— Cel puțin, o să te sărut. Simt că am dreptul la asta și o s-o fac.

Joséphine Belliard nu i-a opus deloc rezistență, deși nici n-a făcut nimic ca să-l încurajeze. Fața ei era moale și supusă. Nu avea buze senzuale, nici pline, iar când Austin și-a lipit buzele de ale ei, nu s-a apropiat. S-a lăsat sărutată, iar Austin a avut imediat revelația, plină de cruzime, a faptului. Asta se întâmpla: el o agresa pe această femeie și, în timp ce-și lipea complet buzele de ale ei, a avut sentimentul că-și face iluzii și că e un tâmpit și o ființă penibilă – genul de bărbat de care-ar face mișto dacă s-ar auzi descris pornind de la aceste acțiuni ale lui, drept mărturie. Era un sentiment cumplit, la fel ca a fi bătrân, și și-a simțit sufletul golit și brațele grele ca niște măciuci. Voia să dispară din mașina asta și să uite toate idioțeniile pe care le gândise cu doar o clipă în urmă. *Asta* fusese prima lui mișcare spre permanență, când potențialitatea se sfârșise, și fusese una greșită, cea mai greșită cu putință. Era ridicol.

Însă chiar înainte să-și poată desprinde buzele, și-a dat seama că Joséphine Belliard spune ceva, că vorbește cu buzele lipite de-ale lui, stins, și că, neopunându-i rezistență, de fapt îl săruta, iar chipul ei se lăsase aproape inconștient în voia lui. Ceea ce spunea și spusese tot timpul cât Austin îi săruta buzele subțiri – șoptind, aproape visătoare – era:

— *Non, non, non, non, non.* Te rog. Nu pot. Nu pot. *Non, non.*

Însă nu se oprise. Nu voia să spună chiar *nu* – își lăsase buzele să se întredeschidă ușor, pentru a transmite mesajul. Și, după o clipă, o clipă lungă, suspendată, Austin

s-a îndepărtat, s-a așezat înapoi pe scaunul lui și a tras aer în piept. Și-a pus iar mâinile în poală și a lăsat sărutul să umple acel spațiu dintre ei, un spațiu pe care sperase să-l poată umple, cumva, cu cuvinte. Era cel mai neașteptat și mai ispititor lucru ce se născuse din dorința lui de a face lucrurile bine.

Ei nu i se auzea respirația. Se mulțumea să stea așa cum stătea înainte ca el s-o sărute, nu vorbea și nu părea să aibă nimic de spus. Situația era, în principiu, cea care fusese înainte ca el s-o sărute, doar că el *chiar* o sărutase – *se sărutaseră* –, și asta schimba radical lucrurile.

— Aș vrea să te văd mâine, a zis Austin foarte hotărât.

— Da, a spus Joséphine aproape cu părere de rău, de parcă nu putea să nu fie de acord. OK.

Și el a fost mulțumit apoi că nu mai e nimic de spus. Lucrurile erau așa cum trebuia să fie. Se îndreptau în direcția bună.

— Noapte bună, a zis Austin, cu aceeași hotărâre ca mai devreme.

A deschis portiera și s-a tras din scaun.

— OK, a zis ea. Nu s-a uitat spre portieră, deși el s-a aplecat prin deschizătură și a privit-o.

Joséphine avea ambele mâini pe volan și privea drept în față, cu o expresie foarte asemănătoare celei pe care o avea când oprise ca el să coboare, cu cinci minute în urmă – doar un pic mai obosită.

El simțea nevoia să mai spună încă un cuvânt bun, care să echilibreze sentimentele ei din acel moment – deși habar n-avea, de fapt, ce simte ea. Pentru el, era opacă, total opacă, și asta nici nu era prea interesant. Dar replicile care-i veneau în minte erau la fel de idioate pe cât de dezastruos fusese ultimul lui gest. *Doi oameni nu văd același peisaj.* Acestea erau cuvintele îngrozitoare la care se gândise, dar nu le-a rostit. S-a mulțumit să-i zâmbească, s-a ridicat, a